

Ezoterizm, Mu Uygarlığı ve Mu Kozmogonik Diyagramı

Okan BOYDAŞ

boydasokan@gmail.com

ÖZ:

Hazırlanmış olan bu çalışmada Ezoterizm, Mu Uygarlığı ve bu uygarlığın sembolü olarak kullanılmış Mu Kozmogonik Diyagramı'nın birbirleri ile ilişkisi incelenmiş olup, kavramların açıklamalarına yer verilmiştir. Çalışmanın temelini İngiliz araştırmacı ve kaşif olan James Churchward'ın yazmış olduğu "Kayıp Kıta Mu'nun Kutsal Sembolleri" isimli kitabı oluşturmaktadır. Çalışmada ülkemizde yeni yeni gündeme gelen üst bilgileri içerisinde barındıran Ezoterizm kavramı ve bu kavramın kökeni hakkındaki bilgiler vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Ezoterizm, Mu Uygarlığı, Mu Kozmogonik Diyagramı

Esotericism, Mu Civilization and Mu Cosmogonic Diagram

ABSTRACT:

In this study, the relationship between Esotericism, Mu Civilization and the Mu Cosmogonic Diagram used as a symbol of this civilization have been investigated, and the concepts have been explained. The center of the study is the book titled "The Sacred Symbols of the Lost Continent" written by British researcher and explorer James Churchward. In the study, there is emphasis on the concept of Esotericism that is a brand-new one in our country and contains the upper information, and the information on the root of this concept.

Key Words: Esotericism, Mu Civilization, Mu Cosmogonic Diagram

Giriş

Ezoterizm kavramı, ülkemizde bilimsel olarak çok fazla araştırılmış olmasa da özellikle batı ülkelerinde bu kavram derinlemesine incelenmekte, araştırılmaktadır. Kavram olarak “içsel, içeri, içe dönük” anlamı taşımakta olan ezoterizm, Mu Uygarlığı içerisinde büyük ölçüde gelişmiş, hem bilgi hem inanç anlamında bu uygarlığı fazlası ile etkilemiştir.

Ezoterizm ve Mu Uygarlığı üzerindeki araştırma yapan araştırmacıların başında İngiliz araştırmacı ve kaşif olan James Churchward gelmektedir. Yapmış olduğu araştırmalar da Mu Uygarlığı içerisinde kullanılmış olan ezoterik sembollerin anlamlarını incelemiştir.

Yazı dilinin kullanılmadığı ezoterik bilgiler ve sırlar, gizliliklerinin korunması için semboller yolu ile öğrenciye öğretilir, bu sembollerin anlamlarını sadece öğretilen kişi bilirdi.

Ezoterizm Kavramı

Ezoterizm kelimesi, Yunanca’da içsel ve gizli (içine, içeri doğru anlamındaki eisoya da esosıfatının üstün hali) anlamına gelen esoterikos kökünden gelen bir sıfattır.¹

Fransızca’sı, esoterisme olan “ezoterizm” kavramının yukarıdaki anlamı ile ilk defa 1828 yılında Jacques Matter tarafından kullanıldığı görülmektedir.²

Bununla birlikte ezoterizm’in Osmanlıca’daki karşılığı “batınlık”tır³. Batın; iç yüz, içteki anlamına gelir. Bunun Türkçe karşılığı “içrek” kelimesidir. Bununla “içte kalan, saklı bilgi” kastedilmektedir.⁴

Ezoterik olduğu düşünülen aday, mürsid-mürit ilişkisine benzer bir şekilde daha öncesinde ezoterik öğretilerden geçmiş bir hoca tarafından seçilir. Buna “el verme” de denilebilir. Ezoterik

¹ İdil Tokdemir, “Günümüz Sanatında Mistik Etkileşimler ve içseli Bulma”, Hacettepe Üniversitesi GSE, Ankara 2013 (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), s. 13.

² Jacques Matter, “Histoire critique du gnosticisme et de son influence”(Paris: Levrault, 1828), s.83.

³ Helmut Werner, Ezoterik Sözlük, Omega Yayınları, İstanbul 2005, s. 264-265.

⁴ Ergün Candan, Ezoterizme Giriş, Sınır Ötesi Yayınları, İstanbul, 2013.

bilgiler genelde yazıya dökülmeyen diyalog ve pratik yollarla kişiye yada öğrenciye aktarılan bilgiler olarak bilinir. Bilgilerin yazılı olmamasının temel nedeni ise gizliliğin bozulmamasıdır. Buradaki temel amaç, gizliliğin bozulması durumunda elde edilecek üst düzey bilgilerin kötüye kullanılmasını engellemek olarak belirtilmiştir.

Ezoterik bilginin hedefinde insan ve insanın kişiselliği vardır. İnsan kendi kişisel deneyimleri sayesinde edindiği bilgiler ve Tanrı ile olan ilişkisi ezoterik bilginin temel konuları arasında yer almıştır.

Ezoterizmin temel amacını Gener, “ ezoterizmin öznesi insandır. Amacı, hayatın nedenlerine dair temel soruları cevaplandırmanın yolunu açmaktır”⁵ şeklinde tanımlamıştır.

Ezoterik disiplinler içerisinde temel olarak dünya kavramının karşılığı , kişinin nesnel dünya ile bunların kendi zihnindeki yansımalarını, bu yansımalar arasında kurduğu ilişkileri ve kişinin geçmişte kazandığı tecrübeleri de içsel bir yolla birleştirerek oluşturduğu yeni anlamlandırma biçimi olarak açıklanabilir⁶.

Bu bağlamda ezoterizmin anlaşılmasına yardımcı olacak çeşitli yöntem bilim önerileri karşımıza çıkmaktadır. Bu önerilerden ilki Antonine Faivre'nin önermesidir. Bu önermeyi Faivre ve Voss Batı Ezoterizmi ve Dinler Bilimi başlıklı çalışmalarında “...ezoterizm, altı temel özelliğin ya da öğenin varlığı nedeniyle tanımlanabilen bir düşünce biçimi olarak kabul edilebilir. Bunlardan dördü içkin kabul edilir, yani, incelemeye tabi olan materyalin ezoterizme ait olarak sınıflandırılması için bu dördünün var olması gerekir. Bunlar, doğaları gereği birbirine bağlı özelliklerdir, fakat yöntem bilimsel nedenlerden dolayı ayırt edilmeleri önemlidir. Öteki ikisi göreceli kabul edilir, çünkü çoğu kez öteki dört öğeyle birlikte görülmelerine karşın, tanım yönünden vazgeçilemez

⁵ Cihangir **Gener**, “Cihangir Gener ile Ezoterim-1”, <http://www.felsefetasi.org/cihangir-gener-ile-ezoterizm-1/>, (erişim: 07.06.2017)

⁶ Refik **Algın**,”Ezoterizme Genel Bir Bakış”, Cotigo dergisi, Sayı 46, Bahar 2006, s. 128-129.

olmadıklarından esas öge sayılmazlar”⁷ şeklinde belirterek, bu öğeleri, benzerlik, canlı doğa, imgelem ve meditasyonlar, dönüştürme eylemi, ahenk praksi ve iletim olarak sıralarlar.

Benzerlik özelliğini, “evrensel birbirine bağımlılık ilkesi”⁸ olarak değerlendiren Faivre, evrende var olan her şeyin bir bütünün parçası olduğunu ve bu parçalarının özelliklerinin birbirine benzediği savını ortaya kor.

Benzerlik özelliğinden sonra “canlı doğa”⁹ özelliğine değinen Faivre, doğanın her şeyi bağlayıcı ve bu bağın ezoterik ilkeler arasındaki önemini vurgular.

Üçüncü özellik ise, imgelem ve meditasyonlar özelliğidir ki Faivre burada meditasyon ve imgelem kavramlarının birbirinden ayıramayacağını hatta bir bütün olduğunu vurgular. Ona göre bu özellik simgelerin ve imgelerin kullanımına izin veren bir imgelem şeklidir¹⁰.

Bu özelliklere ek olarak Faivre’nin geliştirdiği yöntem bilim önerilerinin dördüncüsü, “dönüştürme deneyimi”¹¹ dir.

Faivre’ye göreceli olarak kabul edilen diğer iki özellik ise, “ahenk praksi”¹² ve “iletim”¹³ dir.

İkinci yöntem bilim önermesi olarak Refik Algan’ın Ezoterizme Genel Bir Bakış başlıklı çalışmasında yer verdiği ve temel iki soruna değindiği görüşlerinin önemsemek doğru olacaktır.

Algan’a göre, insan içsel olarak giderilmesi gereken iki önemli sorun ile karşı karşıyadır:

⁷ Antonie **Faivre-Karen-Claire Voss**,”Batı Ezoterizmi ve Dinler Bilim”, Cotigo dergisi, Sayı 46, Bahar 2006, s. 153-154.

⁸ Faivre, Age, s.153

⁹ Faivre, Age, s.153

¹⁰ Faivre, Age, s.153-154.

¹¹ Faivre, Age, s. 154.

¹² Faivre, Age, s. 154.

¹³ Faivre, Age, s. 154.

Bu sorunlardan ilki, bilimsellikten farklı olarak, insanın dünyayı algılama ve bu algılama sürecinde dünya ile nasıl bir ilişki içerisine girdiği ile ilgilidir. İnsanın kendi bireyselliği ile ilgili bu ilk görüşe göre, insanın çevresi ile etkileşim kurduğu süre içerisinde, çevresinde gerçekleşen olayları yorumlama ve yargılama biçiminin nasıl olduğu ile ilgili bir durumdur. Algılama biçimi salt görüntü ya da olduğu gibi kabullenmenin dışında kişinin özgünlüğüyle alakalı bir durum olduğu için, bu durumda nesne sıradan bir eşya olarak algılanmaz. İkinci sorun ise, insanın içinde bulunduğu dönem ve algılama düzleminin yetersizliği yüzünden, sınırlı bilgilere sahip olduğu, bu bilgilerin gelişmesi için kişinin fazladan çalışması ve algılarını açma yönünde kendini geliştirmesi gerektiği düşüncesidir.

R. Algan'a göre bu sorunların çözümleri İslam tasavvufunda üç değişik bilgi biçiminin anlaşılmasından geçer. Bunlar, duyarak bilmek, görerek bilmek, olarak bilmektir¹⁴.

Egzoterizm

İç, içsel anlamındaki ezoterizmin karşılığı olan kavram egzoterizm olarak adlandırılır. İçselliğin, ruhun dışındaki tüm varlıkları kapsayan bu kavram daha çok materyalist bir düşünce sisteminin karşılığı olarak hayat bulur (Zinser, 2009).

Ezoterik bilginin temelinde “iç” olduğu için egzoterizmden tamamı ile ayrı, zıt bir durum söz konusudur. Bu durumu Algan, “kendine özgü bir deney alanından kaynaklandığı ve kişiye özel bir doğrudan bilgi türü olduğu bizzat ezoterik disiplinler tarafından iddan edilen ezoterik bilginin, bizim bu günkü bilimsel anlayışımız, beş duyumuz ve aklımız ile ele alınamayacağı apaçık ortadadır; eğer algılanabilseydi, o zaman, kendi tanımına göre bu çeşit bilgiye

¹⁴ Refik **Algan**, “Ezoterizme Genel Bir Bakış”, Cotigo dergisi, Sayı 46, Bahar 2006, s. 134

ezoterik/içrek değil ezoterik dışrak bilgi dememiz gerekirdi”¹⁵ şeklinde kesin bir biçimde birbirinden ayırmıştır.

Ezoterik doktrinlere göre, Tanrısal bilincin artmasının en öncelikli aracı Kamil İnsan olduğu için, yegane hedef Kamil İnsanlar yetiştirmek olmalıdır. Kamil İnsanları yetiştirmek ise, ancak üst düzeyde bir öğretiyi algılayabilecek, seçilmiş insanların eğitilmesi ile mümkündür. İşte bu Kamil İnsanları yetiştirmek için binlerce yıldan bu yana çeşitli örgütler kurulmuş ve bir sırlar sistemi oluşturulmuştur.

Bu öğretinin kullandığı dil "semboller dili" olmuş ve bu sembollerin, simgesel anlatım imkanlarından yararlanılmış, hemen her kavimde, her millette, binlerce sene korunarak, uygarlıktan uygarlığa aktarılmıştır.

Sembollerin dili ile öğretisini inisiyelerine , kuşaktan kuşağa aktaran, hakkında bilgi bulabildiğimiz ilk Kardeşlik örgütü "Naacall Kardeşliği”dir. Bu örgüt, insanlığın ilk bilinen büyük uygarlığının beşiği olan ve günümüzden 12.000 yıl önce sulara gömülen Pasifikteki "Mu" kıtasında kurulmuş bulunan yönetici rahipler örgütüdür.

Kayıp Mu Uygarlığı ve Naacall Kardeşliği

Mu kıtası hakkında ilk araştırma yapan kişi, İngiliz araştırmacı James Churchward'tır (fotoğraf 1). Günümüzde Mu kıtası ve Mu uygarlığı hakkında yapılmış olan araştırmaların temelini 19.Yüzyılda yaşamış olan Churchward'ın çalışmaları oluşturmaktadır (Gener, 2015).

Churchward'ın çalışmalarının temel kaynaklarını ise Batı Tibet'te bir mabette bulduğu “Naacall Tabletleri” (fotoğraf 4) ve Amerikalı jeolog William Niven'in 1921-1923 yılları arasında Meksika'da yaptığı araştırmalar sırasında ortaya çıkardığı çok sayıda tablet oluşturmaktadır¹⁶.

¹⁵ Algan, Age, s. 139.

Fotoğraf 1: James CHURCHWARD

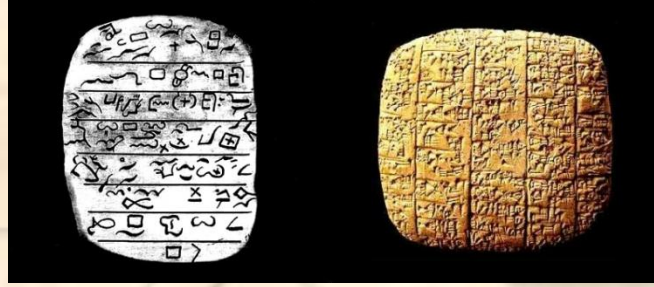
Günümüz de bilim dünyası, Mu uygarlığı ve efsanelerde batık kıta Atlantis olarak bilinen uygarlıkların varlığı konusunda araştırmalara devam etmektedir. Buna karşın bu uygarlıkların battığı öne sürülen 12.000 yıl öncesine ait tarihlendirme yaptıklarında, dünyada çok büyük bir jeolojik olayın (depremler ve seller) olduğu konusunda hem fikirdirler. Bilim dünyasının kuşku ile karşıladığı bu olaylar, bir çok milletin ve kavmin tufan efsanelerinde de yer bulmuştur. Bu büyük felaketin ve yıkımın yaşattıkları o döneme ait efsanelerle günümüze kadar ulaşmıştır (Candan, 2013).

İnsanoğlunun dünya üzerindeki binlerce yıllık geçmişinde, günümüz uygarlıklarının yanında en az bir büyük uygarlık yaratmış olduğu, bu günkü uygarlıkların temellerinin de bu yaratılmış olan büyük medeniyetten geldiğini, tufan felaketinden sonra elimize geçen çok az belge ve buluntulardan anlaşılmaktadır.

1883'de araştırmalarını Batı Tibet'te yoğunlaştıran James Churchward, bu belgelerin en önemlilerini buldu. Bunu Hans Stephan Santesson Batık Ülke MU Uygarlığı isimli çalışmasında

¹⁶ Bilim Araştırma Grubu," MU, Tarih Öncesi Evrensel Uygarlık", Bilim Araştırma Merkezi Yayınları, İstanbul 1978, s. 15.

şu şekilde açıklar; “ Eski dinlerin kökenlerini araştırırken Tibet’e yolu düşen Churchward, bir manastırda “Büyük Rahipler Kardeşliği”nin önde gelen üyelerinden baş rahip Rishi ile tanıştı. Rishi James Churchward’a günümüzden 15.000 yıl önce yazılmış olan Naacall Tabletlerini gösterdi”¹⁷.

Fotoğraf 2: Naacall Tabletleri

Büyük Rahipler Kardeşliği, baş rahibi Rishi’nin James Churchward’a bu özel ve sır olarak saklanan tabletleri neden gösterdiği bilinmiyor. Ancak Rishi’nin Masonluğa üye olan James Churchward’ı, masonluğunda Ezoterik doktrinleri içinde yaşatan bir kardeşlik örgütü olmasından dolayı kendisine yakın gördüğü düşünülmektedir.

Bu süreçten sonra James Churchward yeni bir öğrenme sürecine girdi. Bu dönemde iki -yıl boyunca Rishi, Churchward’a üstatlık yapıp, Naacall Tabletlerinin ana dili olan “ölü dili”ni öğretti(Gener, 2015).

Ölü dilini öğrenen ve Naacall Tabletlerini artık okuyabilen Churchward, bu tabletlerden edindiği bilgiler ile batık kıta Mu ve uygarlığının izlerini bulmak için elli yıldan fazla sürecek bir serüvene çıktı.

Pasifik okyanusunda, Sibirya’da, Orta Asya’da, Mısır’da incelemeler yapan Churchward, yeni kaynaklara Meksika’da rastladı. 1921-1923 yılları arasında Meksika’da yaptığı araştırmalar neticesinde 11.500-12.000 yıl önce yazıldıkları tarihlendirilen 2600 civarında tablet bulan

¹⁷ Hans Stephan **Santesson**, “Batık Ülke MU Uygarlığı”, RM Yayınları, İstanbul 1989, s. 2.

Amerikalı jeolog William Niven ile tanıştı¹⁸. Daha öncesinde Niven ve Carnegie Enstitüsü uzmanlarından Dr. Morley tarafından okunmaya çalışılan bu tabletler üzerindeki araştırmalar sonuç vermedi. Bu durumu bilen Churchward, Naacall Tabletleri üzerindeki yazılar ile Niven'in bulmuş olduğu tabletleri karşılaştırıp, "ölü dili"ni kullanarak Niven'in bulduğu bu tabletler üzerindeki yazıları çözmeyi başardı. Tibet'te kendisine verilen tabletlerin eksik kısımlarını, Niven'in bulduğu Meksika tabletleri tamamlayarak Batık kıta "Mu" hakkındaki ilk eserini yazdı¹⁹.

Bu buluntulardan elde edilen bilgilere göre, Mu kıtasının jeolojik yapısı hakkında bilgilere ulaşıldı. Yapılan araştırmalarla Mu kıtasının, Pasifik Okyanusu'nun oldukça büyük bir bölümünü kapsadığı anlaşıldı. Hawaii, Haiti, Fiji, Paskalya adaları ile diğer Polonezya adalarının Mu kıtasının batmasından sonra ondan arta kalan parçalar olduğu ortaya konuldu. Bu duruma destekleyici bilgi olması açısından, Eric Von Daniken görüşleri de önemlidir. Daniken'e göre, "bir birinden binlerce kilometre uzakta olan adaların hem jeolojik yapıları, hem bitkisel yapıları hemde kültürleri aynı denilecek ölçüde benzerdir"²⁰.

Bulunan buluntuların şifrelerinin çözümlenmesinden sonra çıkan sonuçlara göre, Mu kıtası olarak bilinen büyük kara parçası, doğudan batıya 8.000 kilometre, kuzeyden güneye de 5.000 kilometre uzunluğunda dev bir ada kıtayıdır. Naacall tabletlerindeki yazılara göre bu kıta uygarlığın ve gelişmişliğin beşiğidir. Bununla birlikte yaklaşık 70.000 yıllık geçmişe sahip olduğu düşünülen Mu, bu geçen sürede bir çok koloni ve uygarlığa da ev sahipliği yapmıştır²¹.

Mu Kozmogonik Diyagramı

Churchward'ın yazmış olduğu "Kayıp kıta Mu'nun Kutsal Sembolleri" isimli kitabında da belirtildiği üzere, diğer bütün kozmogonik diyagramların kökeni Mu Kozmogonik Diyagramı'na (resim 1) dayanmaktadır. Mu'da üst bilgi ve öğretileri öğrenmeye başlayan bir öğrenciye ilk

¹⁸ Bilim Araştırma Merkezi, Age, s.15

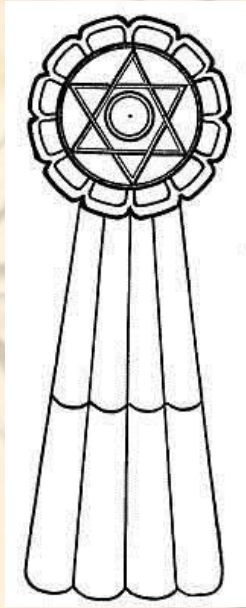
¹⁹ James **Churchward**, MU'nun Kutsal Sembolleri, Londra 1933.

²⁰ Erich Von **Daniken**, "Aussaats und Kosmos"(Kozmos ve Ötesi), Amsterdam 1978.

²¹ Santesson, Age, s. 87.

olarak öğretilen şey, Mu Kozmogonik Diyagramı'dır.Yapılan bu eğitim, rahiplerin anlattığı öğretilere yönelik inancı daha da sağlamlaştırıyı amaçlamaktaydı²².

Yine Churchward'ın Diyagram'ın çözümlemesine yönelik açıklamalarına yer verecek olursak, diyagramı şekil yönünden değerlendirmesinde, "Diyagram'ın merkezinde, iç içe geçerek tek bir figür oluşturan iki tane üçgen ve bu üçgenlerin içinde de bir çember bulunmaktadır.Üçgenlerin dış tarafında da, üçgenlerle birleşince 12 bölüm oluşturan başka bir çember bulunmaktadır.Bunun dışındada ikincisiyle arasında boşluk olan üçüncü bir çember vardır. Bu çemberin dış tarafında 12 adet odacıkbulunmakta ve bu odacıkların dış tarafından aşağıya doğru 8 parça şerit uzanmaktadır" şeklinde açıklamıştır²³.

Resim 1: Mu kozmogonik diyagramı

²² James **Churchward**, Kayıp Kıta Mu'nun Kutsal Sembolleri (Çev.Emre Özdal), Omega Yayınları, İstanbul 2015, s. 40.

²³ Churchward, Age, s. 40.

Burada Mu Kozmogonik Diyagramı'nın içinde barındırdığı anlamları açıklamak için, Churchward'ın Kayıp Kıta Mu'nun Kutsal Sembolleri isimli çalışması araştırma için önemli bir kaynak niteliğindedir.

Churchward açıklamalarında; “ merkez çember Güneş'in resmidir ve göklerde bulunan Tanrı'nın semboüdür. İç içe geçmiş üçgenlerin oluşturduğu oniki bölüm, Göksel Baba'nın bulunduğu göklerdeki cennete açılan kapılardır. Bu kapılar ayrıca cennete ulaşabilmek için sahip olunması gereken erdemleri temsil ederler. Bu erdemlerin arasında sevgi, umut, hayırseverlik, iffet, iman vs. vardır. Sevgi bu listenin başında bulunmaktadır”²⁴ diyerek Ezoterim de sevginin önemi vurgulayarak şu şekilde açıklamalarına devam etmiştir. “ İkinci ve üçüncü çemberler arasındaki boşluk, öbür dünyadır. Ruh, cennete ulaşabilmek için öbür dünyadan da geçmek zorundadır. Dış çemberin dışında bulunan on iki odacık öbür dünyaya açılan kapılardır ve dünyevi arzuları temsil ederler. Ruhun bu kapıları kullanarak öbür dünyaya geçişinden önce beden bu dünyevi arzuların üstesinden gelmelidir. Sekiz parça halindeki şeritler ise cennete doğru giden sekiz yolun sembolleridir ve öbür dünyaya doğru yükselebilmek için insanların düşüncelerinin ve hareketlerinin neler olması gerektiğini anlatırlar.”²⁵ Bu anlatımla Mu Kozmogonik Diyagramının temelde üç şey üzerinde kurulduğunu söylemek mümkün olacaktır. Bunlar, sevgi, dünyevi arzulardan arınma ve insanın düşüncelerinin farkına varmasıdır.

Sonuç

İnsan varoluşunun her döneminde “sır”, toplumların ve uygarlıkların ilgisini çeken bir kavram olmuştur. Buna bağlı olarak bilinmeyene, saklı tutulana ulaşma gayesi kimi zaman savaflara kimi zaman ölümlere dahi sebep olmuştur. İnsanların sırlara ulaşma gayesinin temel amacı, güç kavramı olarak değerlendirilebilir. Buna göre sırrı elde eden kişi gücünde elde edebilir duruma gelebilirdi. Temelinde “sır” olan ezoterizm kavramı bu doğrultuda gelişmiş uygarlıklar tarafından araştırma konusu haline gelmiş, ezoterizm içerisinde varolduğu bilinen üst bilgileri

²⁴ James **Churchward**, Kayıp Kıta Mu'nun Kutsal Sembolleri (Çev. Emre Özdal), Omega Yayınları, İstanbul 2015, s. 41.

²⁵ James **Churchward**, Kayıp Kıta Mu'nun Kutsal Sembolleri (Çev. Emre Özdal), Omega Yayınları, İstanbul 2015, s. 42.

elde etmek için araştırmalar yapılmıştır. Avrupada özellikle spiritüel araştırmaların odak noktasında olan Ezoterizm, ölkemizde henüz yeterince değer gören bir kavram olmamıştır.

Avrupa ölkelerinde ezoterizm ve spiritüel konular üzerinde yapılan çalışmalara karşın, ölkemizde bu konu hakkında yapılan çalışmalara bakıldığında yeterli düzeyde araştırmanın yapılmadığı, dilimize çevrilmiş yeterince çalışmanın olmadığı görölmüştür.Yeni yeni sosyal medyada gündeme gelen Ezoterizm kavramı, genel olarak siyasi ya da ölkeler arası felaket senaryolarının içerisinde gündeme gelmektedir.Toplum içerisinde sanat ve sanat yapıtlarına yeterince değer vermeyen bir toplum olarak, ezoterizm kavramının plastik sanatlar, mimari gibi sanat alanlarındaki etkileri ve sembolize ettiği değerler konusunda araştırma eksikliği aşıkardır. Geliřen dünya da ve kùltürlerde yoğun araştırma konuları haline gelen ezoterizm, ölkemizdeki araştırmacılar tarafından da üzerine durulması gereken bir konu olmalıdır.

Kaynakça

FAİVRE, Antonie -**Karen-** VOSS, Claire, “**Batı Ezoterizmi ve Dinler Bilim**”, Cotigo Dergisi, Sayı 46, Bahar 2006

ALGAN, Refik, “**Ezoterizme Genel Bir Bakış**”, Cotigo dergisi, Sayı 46, Bahar 2006.

AKINCI, Ahmet, (2008), **Ezoterik Öğretiler**, Drahma Yayınları, İstanbul.

B Araştırma Grubu, (1978), “**MU, Tarih Öncesi Evrensel Uygarlık**”, Bilim Araştırma Merkezi Yayınları, İstanbul.

CANDAN, Ergun(2013), **Ezoterizme Giriş**, Sınır Ötesi Yayınları, İstanbul.

CHURCHWARD, James,(1931), **The Children of MU (MU'nun Çocukları)**, Londra

CHURCHWARD, James, (1933), “**The Sacred Symbols of MU**” (**MU'nun Kutsal Sembolleri**), Londra.

DANİKEN, Erich Von “**Aussaat und Kosmos**”(Kozmos ve Ötesi), Amsterdam 1978.

GENER, Cihangir,(1994), **Ezoterik-Batını Doktrinler Tarihi**, Gece Yayınları, Ankara.

GUENON, Rene, (2003), **İnisyasyona Toplu Bakışlar I**, Türkçesi: Mahmut Kanık, Birinci Basım, Hece Yayınları, Ankara.

MATTER, Jacques, “ **Histoire critique du gnosticisme et de son influence**” (Paris: Levrault, 1828)

SANTESSON, Hans Stephan ,(1989), "**Batık Ülke MU Uygarlığı**" - RM Yayınları İstanbul.

WERNER, Helmut, **Ezoterik Sözlük**, Omega Yayınları, İstanbul 2005.

ZİNSER, Hartmut, (2011), **Ezoterizme Giriş**, Kırmızı Kedi Yayınevi.İstanbul.

Tezler

İdil **Tokdemir**, “Günümüz Sanatında Mistik Etkileşimler ve içseli Bulma”, Hacettepe Üniversitesi GSE, Ankara 2013 (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

